

Fencsik Flóra:

Pofika

Néhány éve a Magyar Hírlapban **Eörsi István** pompás kis glosszában méltatlankodott, amiért Mihancsik Zsófiát, a (sajna) hajdani nagyszerű rádióst, a rádió belső lapjának szerkesztőjét egy kollégája (történetesen bizonyos Stefka István) piszkáló írásában „Zsófika kisasszonyként” emlegette. **Eörsi**, a női nem és az emberi jogok fáradhatatlan védelmezője indulatosan visszautasította ezt a nyegle, fölényes stílust, visszakérdezvén a szerzőt, mit szólna, ha őt Pityu úrfiként emlegetnék.

Sokáig bíztam a független sajtó munkatársainak önuralmában, abban, hogy nem veszik át a túloldal harcmódorát. Hogy érvelnek és nem személyeskednek. Am ugyanennek a nivós lapnak a rádiórecenzense hamarosan úgy köszörülte a tollát egy rádiós hölgyön, hogy „Kláríkáként” emlegette. Nem vitás: e hölgy rövid csúcskarrierje a rádió szomorú történetének egyik mélypontja volt. Ugyanezt a hölgyet később egy – amúgy – mélységesen demokratikus meggyőződésű (bár mélységesen megsértett) újságíró nyomtatásban lelibázta. Amit, ha magántársaságban mond, teljesen érthető, s nyilván jogos is. De aki a nyilvánosság elé áll, azt más normák kötik. Az semmiképp sem élhet az antidemokrata ellenfél eszköztárával.

Merthogy ez az elmúlt négy gyűlöletév valósággal állatfarmá tette az országot. Kezdődött jobbszélről a tébécés marhák-

kal (ezek mi voltunk, független tollforgatók), majd elindult a csótányozás, természetzés, mikiegezés. A MÜK-boyok szótárában nemes egyszerűséggel „bolsikámék” címszó alatt jelentünk meg.

Tudom, vérmesebb temperamentumú szerzőnek nehéz visszafognia magát, és nem viszonzni ezt a hangot. Mégis. Amikor valakit „névvel-laccímmel” aláznak meg nagy nyilvánosság előtt, mindig beleborzongok, s az illető helyébe képzelem magam. Bármilyen ember is, neki is van családja, szerelme, vannak gyermekei – mit éreznek, ha ezt olvassák?

Fölszisszentem, amikor a remek Magyar Narancs egyik cikke „szegény hülyének” minősítette, névvel, az előző parlament egyik harsány, beszédkényyszeres, szélsőjobbaldali képviselőjét – egy volt ötvenhatos, börtönviselt munkástanácselnököt. Pedig amúgy nagyon szeretem e lap stílusát, nyers, természetes, nyílt hangját. De belegázolni egy emberi lény méltóságába – ez sehogy se fér bele egy következetesen liberális lap szellemiségébe.

Miért hozom mindezt elő? Mert a múlt heti 168 óra híradós fotóriportjának egyik képaláírásában azt olvasom a szőke műsorvezetőnőről, hogy az ő „pofikája” emblematikusan képviselt egy lejárt korszakot.

Pofikája. Ugye, nem kell az árnyalatokra fogékony magyar anyanyelvű olvasónak bizonygatnom eme szándékoltan álkedves szó komizságát? Különösen most. Valami nagyon illetlen dolog színezi: a káröröm. Amely – bármilyen emberi gyöngesség, bármennyire is az állítólagos „legszebb öröm”, mégis: nyilvános szövegben elfogadhatatlan. Mert eddig, ellenzékben, ütve-sértve-megragalmazva emberileg még védhető lehetett az efféle komizkodás – de a hatalom védte bensőség melegéből? Nem valami sportszerű.

Most, egy korszak után s egy korszak kezdetén, jobban, mint valaha, minden a stíluson múlik. Nemcsak a politikusokén...

